

Piero Gonnelli og Associazione Italiana Frantoiani Oleari (AIFO)
mod
Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber

»Annullationssøgsmål — fysiske eller juridiske personer — retsakter, som berører dem individuelt — forordning — handelsnormer for olivenolie — afvisning«

Rettens kendelse (Tredje Afdeling) af 2. april 2004 II - 1055

Sammendrag af kendelse

1. *Annullationssøgsmål — fysiske eller juridiske personer — retsakter, som berører dem umiddelbart og individuelt — forordning om handelsnormer for olivenolie — søgsmål anlagt af ejeren af en landbrugsvirksomhed i dennes egenskab af producent og forbruger af olivenolie — søgsmål anlagt af en sammenslutning af olivenpressere — afvisning*

(Art. 230, stk. 4, EF; Kommissionens forordning nr. 1019/2002)

2. *De Europæiske Fællesskaber — domstolskontrol med lovligheden af institutionernes retsakter — almengyldige retsakter — nødvendigheden af, at fysiske eller juridiske personer kan gøre brug af en ulovlighedsindsigelse eller af en præjudiciel forelæggelse med henblik på en vurdering af gyldigheden — forpligtelse for medlemsstaterne til at fastsætte et fuldstændigt retsmiddelsystem, som gør det muligt at sikre overholdelse af retten til en effektiv domstolsbeskyttelse — anlæggelse af annulationsøgsmål ved Fællesskabets retsinstanser, når nationale processuelle regler udgør en uovervindelig hindring — udelukket*

(Art. 230, stk. 4, EF, art. 234 EF og 241 EF)

3. *Annulationsøgsmål — fysiske eller juridiske personer — retsakter, som berører dem umiddelbart og individuelt — fortolkning contra legem af betingelsen om, at den pågældende skal være individuelt berørt — ulovlig*

(Art. 230, stk. 4, EF og art. 48 EU)

1. For at en fysisk eller juridisk person kan anses for at være individuelt berørt af en retsakt af generel rækkevidde kræves, at denne person berøres individuelt på grund af visse egenskaber, som er særlige for ham, eller på grund af en faktisk situation, der adskiller ham fra alle andre og dermed individualiserer ham på samme måde som adressaten for en beslutning.

Et annullationssøgsmål anlagt af ejeren af en landbrugsvirksomhed i dennes egenskab af producent og forbruger af olivenolie og af en sammenslutning af oliepressere til prøvelse af forordning

nr. 1019/2002 om handelsnormer for olivenolie må afvises.

For det første er den første sagsøger kun berørt af nævnte forordning i sin objektive egenskab af henholdsvis forbruger eller producent, og dette på samme måde som enhver anden forbruger eller erhvervsdrivende inden for denne sektor. Selv om forordningen i urimeligt og overdrevent omfang begunstiger de store virksomheder på bekostning af de små producenter som sagsøgeren, kan denne omstændighed under alle omstændigheder ikke i sig selv individualisere sagsøgeren. Den omstændighed, at disse erhvervsdrivende berøres økonomisk af en retsakt i højere grad end deres konkurrenter, er nemlig ikke tilstrækkelig til, at de kan anses for at være individuelt berørt af

denne retsakt. Desuden har forordningen ligeledes tilsvarende økonomiske konsekvenser for de andre små producenter af olivenolie. I øvrigt har den omstændighed, hvorefter sagens udfald vil kunne tilføre ham en fordel derved, at de urimelige forhindringer for produktionen, som berører de små og mellemstore producenter, samt visse lakuner i beskyttelsen af forbrugeren, fjernes, ikke forbindelse med spørgsmålet om, hvorvidt sagsøgeren er individuelt berørt af den anfægtede retsakt, men er kun relevant ved afgørelsen af, om sagsøgeren har en eksisterende og aktuel interesse i annullationssøgsmålet

For det andet kan en sammenslutning, der er oprettet for at varetage en gruppe borgers kollektive interesser, ikke anses for at være individuelt berørt af en retsakt, der påvirker denne gruppes interesser generelt, når sammenslutningens medlemmer ikke kan anses for at være individuelt berørt, selv om det er korrekt, at forekomsten af særlige omstændigheder, såsom den rolle, en sammenslutning har spillet i forbindelse med en procedure, som har ført til vedtagelsen af en retsakt som omhandlet i artikel 230 EF, kan berettige til, at en sag anlagt af en sammenslutning, hvis medlemmer ikke er individuelt berørt af den omtvistede retsakt, fremmes til realitetsbehandling, navnlig når sammenslutningens stilling som forhandler er berørt af denne retsakt.

(jf. præmis 35, 38, 45, 46, 48 og 49)

2. Traktaten har dels i artikel 230 EF og 241 EF, dels i artikel 234 EF oprettet et fuldstændigt retsmiddel- og procedure-system, som skal sikre kontrollen med lovligheden af institutionernes retsakter, idet kompetencen til at udøve denne kontrol er tillagt Fællesskabets retsinstanser. Fysiske eller juridiske personer, der som følge af formalitetsbetingelserne i artikel 230, stk. 4, EF ikke kan anfægte almengyldige fællesskabsretsakter direkte, har inden for rammerne af dette system mulighed for efter omstændighederne at gøre gældende, at sådanne retsakter er ugyldige, enten for Fællesskabets retsinstanser i form af en indsigelse i medfør af artikel 241 EF eller for de nationale retter, og at foranledige disse, som ikke er beføjet til selv at fastslå ugyldigheden af sådanne retsakter, til at forelægge Domstolen præjudicielle spørgsmål herom.

Ud over, at det påhviler medlemsstaterne at fastsætte et fuldstændigt retsmiddel- og proceduresystem, som sikrer overholdelse af retten til en effektiv domstolsbeskyttelse, er en fortolkning af formalitetsreglerne i artikel 230 EF, hvorefter et annullationssøgsmål skal antages til realitetsbehandling, når det efter en konkret undersøgelse af Fællesskabets retsinstanser af de nationale processuelle regler er godtgjort, at disse ikke tillader en borger at anlægge en sag til prøvelse af gyldigheden af den omtvistede fællesskabsretsakt, ikke holdbar. Der kan ikke anlægges et direkte annullationssøgsmål ved Fællesskabets retsinstanser, selv om det efter

en konkret undersøgelse fra deres side af de nationale processuelle regler kan godtgøres, at disse regler ikke tillader borgerne at anlægge en sag til prøvelse af gyldigheden af den anfægtede fællesskabsretsakt. Et sådant system ville nemlig forudsætte, at Fællesskabets retsinstanser i hvert enkelt konkret tilfælde skulle undersøge og fortolke den nationale procesret, hvilket går ud over den kompetence, de er tillagt med hensyn til kontrollen med fællesskabsretsakternes lovlighed.

(jf. præmis 52 og 53)

3. Selv om den i artikel 230, stk. 4, EF krævede betingelse om individuel interesse i forbindelse med et annullations-søgsmaal skal fortolkes i lyset af princippet om en effektiv domstolsbeskyttelse under hensyntagen til de forskel-

lige omstændigheder, som kan individualisere en sagsøger, kan en sådan fortolkning imidlertid ikke føre til, at der bortses fra den omhandlede betingelse, som er udtrykkeligt fastsat i traktaten, uden at man derved ville overskride de beføjelser, Fællesskabets retsinstanser er tillagt ved traktaten.

Det er ganske vist muligt at forestille sig en anden ordning for kontrol med lovligheden af almengyldige fællesskabsretsakter end den, der er oprettet ved den oprindelige traktat, og hvis principper aldrig er blevet ændret, men det tilkommer i givet fald medlemsstaterne at foretage en reform af den nugældende ordning i overensstemmelse med artikel 48 EU.

(jf. præmis 54 og 55)